

Δημόσια, Δωρεάν, Ενιαία και Ποιοτική Ανώτατη Εκπαίδευση

Τα Πανεπιστήμια σε όλον τον καπιταλιστικό κόσμο είναι πολύ σπουδαία υπόθεση για να αφεθεί εκτός της κηδεμονίας, καθοδήγησης και ελέγχου των μηχανισμών και οργάνων που κυριαρχούν σε αυτό το σύστημα.

Επομένως η όποια συζήτηση για την αναγκαιότητα αλλαγών, μεταρρυθμίσεων, προσαρμογών κλπ. της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης, δεν μπορεί να είναι ουσιαστική αν απομονωθεί από το κύριο αυτό ζήτημα, δηλαδή την ενσωμάτωσή της στην πιο αποτελεσματική εξυπηρέτηση των στόχων του καπιταλιστικού συστήματος στην Ελλάδα.

Το αξιοπερίεργο είναι να διαβάζεις απόψεις - αναλύσεις - προτάσεις Πανεπιστημιακών παραγόντων, αλλά και άλλων «δημοσιολόγων» που τους ξεφεύγει η βασική αρχή, ότι η όποια ανάλυση ενός «συστήματος» και οι σχετικές προτάσεις δεν μπορούν παρά μόνο να βασίζονται στα πλαίσια λειτουργίας του γενικότερου πλαισίου που κυριαρχεί από πολιτική - οικονομική - κοινωνική άποψη.

Φωτεινή εξαίρεση είναι το άρθρο του συνάδελφου Γ. Μαργαρίτη («ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» 29/7/11).

Οι όποιες προσαρμογές, εμφανίζονται στην Ελλάδα με μια χρονοκαθυστέρηση, και έτσι υπάρχουν άπειρα παραδείγματα στην πράξη τόσο σε ΗΠΑ, σε Ευρώπη και αλλού για το τι σημαίνουν οι μεταρρυθμίσεις που έχουν μεθοδευθεί να νομοθετηθούν και σε μας.

Και ενώ η όποια γενίκευση ενέχει πολλές πιθανές παρερμηνείες, κάποια χαρακτηριστικά του «νέου Πανεπιστημίου» είναι δηλωτικά της ενσωμάτωσής του στους κύριους μηχανισμούς κυριαρχίας και προπαγάνδας του καπιταλιστικού συστήματος στη σημερινή του εκδοχή.

Έτσι, οι φοιτητές μετονομάζονται σε «πελάτες», οι διδάσκοντες διαχωρίζονται σε ανταγωνιστικές ομάδες, με «καθηδρικούς» και «απλά διδάσκοντες και συμβουλάτορες των πελατών», η διοίκηση γίνεται με κανόνες της αγοράς, επιστημονικά αντικείμενα μετασχηματίζονται, μπερδεύονται και καταλήγουν σε χρησιμοθηρικά όργανα εξυπηρέτησης των συχνά εναλλασσόμενων αναγκών των αδηφάγων αγορών. Συγχρόνως η «αριστεία», αφού κερδηθεί, συγχωνεύεται με την αγορά με μια τεράστια ποικιλία τρόπων και μηχανισμών, για να ενισχύει τους μηχανισμούς διατήρησης του συστήματος σε ερευνητικό, τεχνολογικό, και βεβαίως, ιδεολογικό επίπεδο.

Μια ελαφρά εκδοχή αυτού του κυρίαρχου μοντέλου εκφράζει και ο νόμος που ψηφίστηκε για την ανώτατη εκπαίδευση. Και πραγματικά το αίτημα για τη μη εφαρμογή του είναι «εκ των ων ουκ άνευ».

Δεν αρκεί όμως αυτό. Η ιστορική εξέλιξη της τελευταίας 30ετίας μπορεί να μας δώσει αρκετά μαθήματα για το πώς χρησιμοποιήθηκαν οι διάφοροι σχετικοί νόμοι και οι σχετικές πιστώσεις για να φτάσουμε στη σημερινή κατάσταση. Είναι λοιπόν δυνατόν να περιμένει κάποιος ότι οι ίδιες πολιτικές που οδήγησαν την ανώτατη εκπαίδευση στη σημερινή κατάσταση, συνειδητά και με προγραμματισμό, να θέλουν να την «καλύτερεύσουν» με «αντικειμενικά» κριτήρια; Είναι δυνατόν ακόμα να υπάρχουν αυταπάτες ότι μπορεί ένα σύστημα, με τα χαρακτηριστικά τα σημερινά, που ανάληγτα και με πρόγραμμα κατεδαφίζει ό,τι έχει απομείνει από κοινωνικές κατακτήσεις της εργατικής τάξης και των μικρομεσαίων στρωμάτων, να ενδιαφερθεί για μια παιδεία - εκπαίδευση προς όφελος του λαού;

Υπάρχουν ασφαλώς μοντέλα οργάνωσης και λειτουργίας της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης με σύγχρονα επιστημονικά κριτήρια, τόσο όσον αφορά στα προγράμματα σπουδών αλλά και στην αναπαραγωγή και παραγωγή νέας γνώσης. Και οι ειδικοί «τεχνοκράτες», οι επαΐοντες, ασφαλώς έχουν άποψη, και είναι χρήσιμες όλες οι σχετικές απόψεις. Όμως θα είναι μεγάλη η αυταπάτη να πιστεύουν ότι μπορεί το σημερινό καπιταλιστικό σύστημα να ενδιαφερθεί για αυτά τα μοντέλα, όταν πλέον δεν το εξυπηρετούν! Όχι μόνο θα τα πετάξει στο καλάθι των αχρήστων, αλλά θα επιδιώξει να επιβάλει το δικό του, ενσωματώνοντας και τους αντίστοιχους «τεχνοκράτες» στη δούλεψή του, με τους γνωστούς του τρόπους.

Έχει φτάσει πια ο καιρός να αντιληφθούμε ότι χωρίς ουσιαστική, δηλαδή επαναστατική ανατροπή του υπάρχοντος απάνθρωπου εκμεταλλευτικού συστήματος, κανένα μοντέλο ανώτατης εκπαίδευσης δεν μπορεί να δουλέψει. Η παραδοχή μιας τέτοιας άποψης είναι βέβαια πολύ δύσκολη, γιατί το ίδιο το σύστημα έχει καταφέρει με πολύχρονη συστηματική προσπάθεια να δημιουργήσει τόσες αυταπάτες, να διαιρέσει και να δημιουργήσει ανταγωνισμούς, να αποκόψει τα επιστημονικά αντικείμενα από τη γενική παιδεία, έτσι που να φαντάζει ουτοπική η πιο πάνω θέση, ιδιαίτερα στους πανεπιστημιακούς κύκλους. Χρειάζεται δουλειά με επιμονή και υπομονή για να πεισθεί όλο και περισσότερος κόσμος για αυτήν την αναγκαιότητα.

Άλλη λύση δεν υπάρχει.